

Økologi og dyrevelfærd fokus kvæg (og svin)

Mette Vaarst

Økologiske besætninger - hvad taler vi om?

2010:

- › **Godt 62.000 køer fordelt på 489 besætninger**
  - › Dvs: godt 127 køer per besætning
  - › 11,5 % dk malkekvægbesætninger
- › **Godt 5.800 årssøer og 92.000 slagtesvin fordelt på 145 besætninger**
  - › 2,8% dk svinebesætninger

Forståelse af dyrevelfærd i økologi

Vægt på
› Naturlighed og omsorg

**Naturlighed og
menneskelig
omsorg:**

**Økologiens styrke
og udfordring**

**Konsekvenser af denne forståelse:
Dyrene skal have et liv hvor de tilbydes ...** ⁴

**Flokliv – hvis det er deres natur
- med mulighed for alene-liv når
det er deres natur**

Udendørs liv

Artsspecifik fodring

Mor-afkom samvær

**Forhold
som giver mulighed for naturlig adfærd ...**

**Menneskelig omsorg:
Skab de gode rammer – hold øje –
- og grib ind når det er nødvendigt**

**Mange af
økologiens
udfordringer
ligger netop i
vægten på
naturlighed og
omsorg**

... hvilket afspejler sig i udfordringer i en dansk dagligdag; eksempler:

- > **Intakte dyr**
  - > Kastrationer af grise
  - > Afhorninger af kalve

- > **Naturlig adfærd**
  - > Kompromis: næseringning af søer; indendørs slagtesvin
  - > At få malkerobot-besætninger til at fungere med afgræsning

- > **Avl & avlsdyr**

... og hvilket afspejler sig i sygdomsmønstre ...

Forskelle mellem besætninger meget store

> Kvæg:

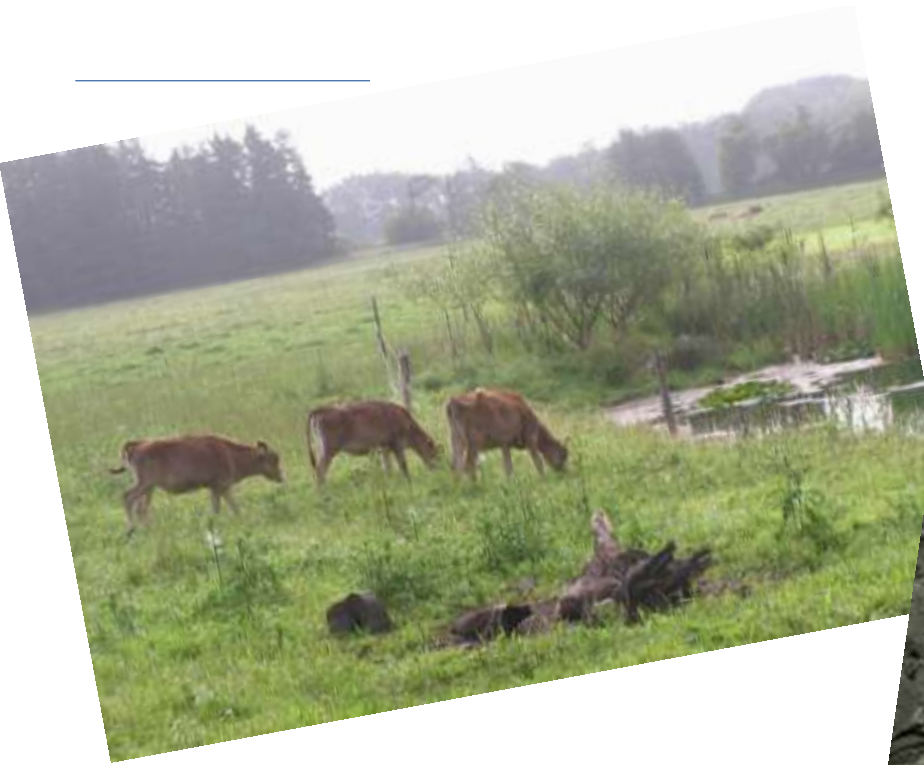
- ☺ Ben & klove, akutte yverbetændelser & luftvejssygdomme, stofskiftesygdomme (relateret kælvning & høj produktion); mindre antibiotikaforbrug; halvt så mange trykninger / skader som konventionelle;
- ☹ Kalvedødelighed, i nogle besætninger: mælkefeber; slagtefund: kroniske luftvejslidelser & leverfund

> Svin

- ☺ Sør generelt i god tilstand; medicinforbrug lavt; indikation: god resistens (fx salmonella)
- ☹ Smågrisedødelighed, parasit infektioner & diarré

... men også en ramme for at kunne leve
et liv som er værd at leve ...

Problem for afgræsning: Specialisering OG store besætninger

- › Udendørs liv >< store flokke
- › Menneskelig viden

Kønssorteret sæd

Hvorfor ?

- > Undgå at skyde tyrekalve

Hvorfor ikke?

- > Ikke 'naturligt'
- > Får jo bare flere kvier;
udskiftning i forvejen høj nok
& leve-alderen for lav

Uafbalanceret produktion? Noget er galt!

Alternativ for eksempel længere laktationer og/eller brug
kødkvæg til nogle af kørerne

Staldskole historien

- › **Staldskoler :**
'landmænd rådgiver
landmænd'
- › **Fra:**
  - › **initiativ mellem Thise
Mejeri, Økologisk
Landsforening og Aarhus
Universitet**
- › **Til:**
  - › **Bekendtgørelse 786**

Livestock Science 131 (2010) 183–192

Contents lists available at ScienceDirect

Livestock Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/livsci

Reducing use of antimicrobials – Experiences from an intervention study in organic dairy herds in Denmark

T.W. Bennedsgaard^{a,*}, I.C. Klaas^b, M. Vaarst^b

^a University of Aarhus, Faculty of Agricultural Sciences, Department of Animal Biosciences and Health, P.O. Box 50, 8830 Tjele, Denmark

^b University of Copenhagen, Faculty of Life Sciences, Grønnegårdsvej 2, 1870 Frederiksberg C, Denmark

ARTICLE INFO

Article history:

Received 13 August 2009
Received in revised form 27 March 2010
Accepted 29 March 2010

Keywords:

ABSTRACT

With the aim of phasing out the use of antimicrobials in the same organic dairy cow herds from 2004 to March 2005 in order to compare the results towards their common goal of reducing antimicrobial use years before to three years

I ANIPLAN indså vi at 'have en plan' ≠ 'planlægnings-proces'

Plan: dokumentet

Planlægning:

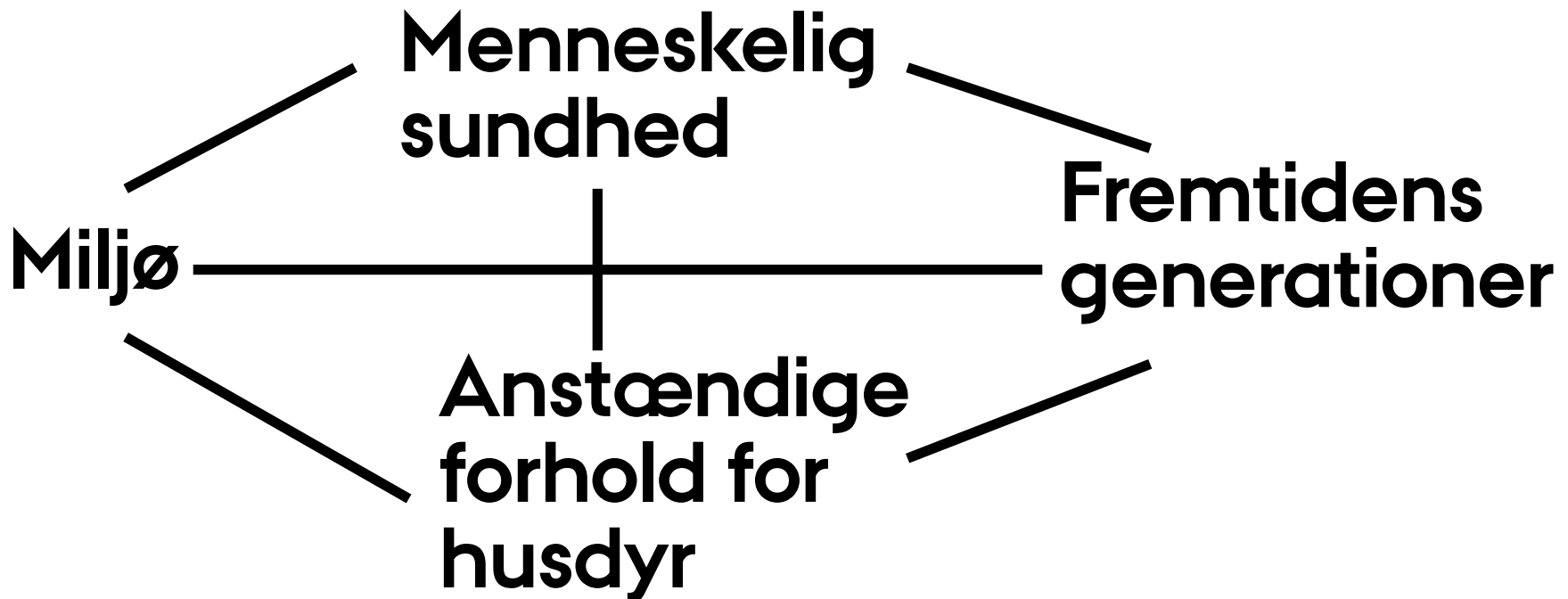
Processen

Uddannelse

- › **Uddannelse > bedre forståelse, bedre grundlag for handling**
- › **Forbedringer på vej for landbrugsstuderende**
- › **Dyrlæger – viden & 'med-tænkning' har været efterlyst i EU i hvert fald siden 1999**
- › **Konsulenter i Dk ok; uafhængige & ikke 'noget at sælge'**

*'Business as usual
is not an option anymore...'
... or ... ?*

> Finde potentialerne for at kombinere

Udfordringer og muligheder for bedre dyrevelfærd for økologiske dyr – i en dansk kontekst?

- › Økologi og dyrevelfærd: ikke blot 'survival of the fittest' på markedet
- › Stimulere udvikling – hele tiden udvikling
  - › Innovation
  - › Nytænkning – f.eks. driftsfællesskaber, stimulere 'udkantsDanmark', skole-landbrug-samarbejder, multi-funktionelle landbrug
  - › Sikre rammer som muliggør stadig øget omlægning
  - › Uddannelse
- › Strategi for udvikling af økologisk husdyrbrug (som del af samlet 'mad-strategi')
  - › Synliggørelse f.eks. mærkning af mad

Tak for opmærksomheden

